

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudkyň JUDr. Evy Pechové a Mgr. Martiny Weissové ve věci

žalobkyně:

M. N.

zastoupená advokátkou JUDr. Ing. Šárkou Krejčířovou, Ph.D.
sídlem Tovačovského 2784/24, 767 01 Kroměříž

proti

žalovanému:

Ministerstvo spravedlnosti

se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 10. 2018, č. j. MSP-121/2018-ODSK-OTC/11,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soud přiznává JUDr. Ing. Šárce Krejčířové, Ph.D. odměnu za zastupování ve výši 8 228 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze do jednoho měsíce od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

- IV. Zástupkyně JUDr. Ing. Šárka Krejčířová, Ph.D. se vyzývá, aby ve lhůtě do jednoho týdne od doručení tohoto rozhodnutí sdělila soudu číslo svého bankovního účtu, popřípadě svůj požadavek na poukázání předmětné částky poštovní složenkou.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl její žádost o poskytnutí peněžité pomoci pro nesplnění podmínek stanovených v § 24 odst. 1 písm. c) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění rozhodném (dále jen „zákon o obětech trestných činů“).
2. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně žádostí doručenou žalovanému dne 7. 6. 2018 a doplněnou podáním ze dne 14. 8. 2018 požádala o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestných činů, a to v paušální částce ve výši 200 000 Kč. Žalobkyně v žádosti uvedla, že je pozůstalou matkou X. X., která zemřela dne X v důsledku trestného činu (dále jen „oběť“). Vysvětlila, že oběť byla jí a jejímu manželovi svěřena do pěstounské péče, když jí byly 4 roky, a že se s manželem považují za její rodiče. Rovněž tak se považovala za osobu, které oběť poskytovala výživu.
3. Žalovaný žádost žalobkyně zamítl žalobou napadeným rozhodnutím pro nesplnění podmínek stanovených v § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů. Žalovaný nejprve shrnul průběh správního řízení a skutková zjištění a poukázal na § 961 odst. 1 a § 970 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění rozhodném (dále jen „občanský zákoník“). Konstatoval, že pěstounská péče, na jejímž základě žalobkyně v minulosti o oběť pečovala, již zanikla, neboť oběť v době své smrti již byla zletilá. Měl proto za to, že ani při extenzivním výkladu § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů žalobkyni nelze považovat za „rodiče“ oběti. Poukázal rovněž na to, že samotné svěřeni dítěte do pěstounské péče nemá vliv na vyživovací povinnost rodičů k dítěti. Nepovažoval pro účely posouzení splnění zákonných předpokladů pro poskytnutí peněžité pomoci za relevantní tvrzení žalobkyně, že měla nadále s obětí velmi blízký vztah, který se podobal vztahu mezi rodičem a dítětem. Dodal, že samotná skutečnost, že žalobkyně sdílela s obětí společnou domácnost, není dostatečným předpokladem k poskytnutí peněžité pomoci. Uvedl taktéž, že přispívání na chod společné domácnosti (např. úhradou elektřiny, společného nákupu apod.) vyplývá ze samotné podstaty společné domácnosti ve smyslu spotřebního společenství trvalé povahy, v němž členové přispívají na jeho chod a obstarávání společných záležitostí, a proto ho nelze považovat za poskytování výživy žalobkyni ze strany oběti. Uzavřel, že žalobkyni nelze považovat za osobu oprávněnou ve smyslu § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů.

II.

Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

4. Žalobkyně v žalobě uvedla, že byla žalobou napadeným rozhodnutím zkrácena na svých právech. Namítala, že žalovaný nesprávně posoudil pojem rodiče. Měla za to, že nelze

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

striktně vycházet ze zákonných ustanovení upravujících pěstounskou péči, nýbrž je nutné zohlednit faktické vztahy v rodině. Vysvětlila, že v daném případě žalobkyně se svým manželem o oběť pečovala od jejích 4 let, kdy ji převzala z dětského domova. Zdůraznila, že oběť nebyla se svými biologickými rodiči v žádném kontaktu, neznala je; za svou matku od malička považovala žalobkyni; vztah mezi žalobkyní a obětí byl stejný jako vztah matky a dcery. Žalobkyně se domnívala, že reálné posouzení vztahu by mělo mít přednost před automatickým posouzením na základě formálního názvu. Uvedla, že jí nelze přičítat k tíži, že formální vztah s obětí zůstal na úrovni pěstounské péče. Jelikož vztah v rodině fungoval, nepovažovala za nutné nechat jej upravit na osvojení. Nemohla předpokládat, že dojde k současné situaci. Domnívala se, že pojem rodiče by měl být vykládán v souladu s faktickým stavem, nikoliv podle toho, jaký byl vztah daný právními předpisy. Poukázala na to, že i Krajský soud v Brně – pobočka ve Zlíně shledal, že vztah mezi žalobkyní a obětí byl velmi blízký a žalobkyni přiznal odškodnění nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč.

5. Namítala taktéž, že žalovaný nesprávně posoudil poskytování výživy žalobkyni ze strany oběti. Vzhledem k finanční situaci žalobkyně byla pro ni i úhrada elektřiny a zaplacení nákupu velkou pomocí a příspěvkem na výživu. Vysvětlila, že s ohledem na exekuce na majetek žalobkyně nemohla oběť posílat peníze žalobkyni na účet, a proto vypomáhala faktickými úhradami. Žalobkyně poukázala na svůj čistý měsíční příjem ve výši 6 964 Kč s tím, že jí finanční výpomoc poskytovaná obětí chybí a její absenci na své finanční situaci pociťuje.
6. Žalobkyně navrhla, aby soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 31. 10. 2019 konstatoval, že na základě právního posouzení shledal, že žalobkyně není oprávněnou žadatelkou o poskytnutí peněžité pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů, a proto byla její žádost zamítnuta. Uvedl, že žalobkyni není možné považovat za „rodiče“ ve smyslu zákona o obětech trestných činů, a to ani při extenzivním výkladu citovaného § 24 odst. 1 písm. c). Zopakoval, že pěstounská péče, na jejímž základě žalobkyně v minulosti o oběť pečovala, již zanikla, neboť oběť byla v době své smrti zletilá. Ačkoliv měla žalobkyně s obětí i nadále velmi blízký vztah, který se podobal vztahu mezi rodičem a dítětem, nebyl podle žalovaného mezi žalobkyní a obětí v době smrti oběti žádný právní vztah, který by zakládal právo žalobkyně na poskytnutí peněžité pomoci. Žalovaný dále poukázal na to, že závěru, že pojmy „rodič“ a „pěstoun“ nelze zaměňovat, svědčí rovněž skutečnost, že svěřením dítěte do pěstounské péče nemá vliv na trvání vyživovací povinnosti rodičů k dítěti. Dodal, že samotná skutečnost, že žalobkyně sdílela s obětí společnou domácnost, není dostatečným předpokladem k poskytnutí peněžité pomoci. Žalovaný setrval rovněž na závěru, že přispívání na chod společné domácnosti nelze považovat za poskytování výživy žalobkyni ze strany oběti ve smyslu § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů.
8. Žalovaný navrhl soudu, aby nedůvodnou žalobu zamítl. S odkazem na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/13 dále navrhl, aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši po 300 Kč za jeden úkon právní služby.
9. Žalobkyně v replice ze dne 22. 11. 2019 zdůraznila, že zákon by měl být vykládán nejen formálně, ale zejména podle jeho účelu. Přičemž účelem § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů je poskytnout peněžitou pomoc nejbližším příbuzným oběti, kteří jsou v tomto ustanovení vyjmenováni, pokud vztah byl natolik blízký, že spolu žili v jedné domácnosti. Dodala, že podmínkou není trvající vyživovací povinnost; je tedy

nerozhodné, že mezi pěstounem a dítětem není ze zákona vyživovací povinnost. Zopakovala, že oběť se se svými biologickými příbuznými nikdy nestýkala, nikdy je neviděla, neznala je. Pro oběť byla žalobkyně maminkou, byť podle právních předpisů se jednalo o pěstounku. Uvedla, že strohé právní předpisy nelze jednoduše aplikovat na skutečné rodinné vztahy. Vztah, který si žalobkyně a oběť vybudovaly, byl vztah matky a dcery, a těžko mohl zaniknout jen proto, že podle § 970 občanského zákoníku zaniká pěstounská péče zletilostí. Žalobkyně se domnívala, že by měly být pečlivě posouzeny skutečné vztahy v rodině.

III.

Posouzení žaloby

10. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem souhlasili.
11. Na základě podané žaloby přezkoumal Městský soud v Praze napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.).
12. Žaloba není důvodná.
13. Při posouzení věci soud vyšel z následující právní úpravy:
14. Podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů *„[p]rávo na peněžitou pomoc má osoba pozůstalá po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, byla-li rodičem, manželem, registrovaným partnerem, dítětem nebo sourozencem zemřelého a současně v době jeho smrti s ním žila v domácnosti, nebo osoba, které zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu.“*
15. Soud úvodem poznamenává, že zákon o obětech trestných činů byl přijat s cílem zlepšit postavení obětí, zejména tak, aby s nimi bylo zacházeno s respektem k jejich osobnosti, citlivě s ohledem na situaci, v jaké se (nikoli vlastní vinou) nacházejí, a způsobem, který jim nepřivodí další újmu. Spolu s tím byl též zdůrazněn aspekt, aby byla obětím trestných činů poskytnuta pomoc, a to včetně pomoci peněžní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2018, č. j. 2 As 297/2017-25, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2020, č. j. 14 A 55/2020-56). Podmínky pro přiznání nároku oběti na peněžitou pomoc, včetně určení její výše, jsou upraveny v § 23 až § 37 zákona o obětech trestných činů. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 1. 2019, č. j. 9 As 423/2018-29, uvedl, že *„[p]ři výkladu zákona o obětech trestných činů je třeba vycházet z jeho základních principů, jak byly opakovaně vyřčeny i v judikatuře Nejvyššího správního soudu. Ten v rozsudku ze dne 29. 3. 2018, č. j. 10 As 278/2017-46, připomněl, že tento zákon je založen na principu subsidiarity peněžní pomoci, takže peněžitá pomoc má nastoupit zejména tam, kde odškodnění nebylo získáno z jiných zdrojů. Primárním účelem zákona je pak sice překlenutí tíživé sociální situace obětí trestné činnosti, zároveň však peněžitá pomoc ze strany státu plní i funkci reparační, jak plyne z § 25 zákona. Kromě toho se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i s názorem vyjádřeným městským soudem v jeho rozsudku ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 A 5/2015-61, že stěžovatel je při svém rozhodování vázán zásadou v pochybnostech ve prospěch oběti (in dubio pro victimae), neboť smyslem zákona je zmírnit dopady spáchaného trestného činu na život obětí a naplnit*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.

celosvětový trend posilování práv obětí zmíněný i v důvodové zprávě k zákonu. Navíc celý zákon o obětech trestných činů je koncipován tak, aby se postavení obětí trestných činů zlepšilo.“

16. V nyní posuzované věci je mezi účastníky sporné, zda je žalobkyně osobou oprávněnou získat předmětnou peněžitou pomoc. Soud uvádí, že klíčové ustanovení § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů přiznává právo na peněžitou pomoc dvěma skupinám osob, a to jak osobám pozůstalým po oběti, která v důsledku trestného činu zemřela, které byly rodičem, manželem, registrovaným partnerem, dítětem nebo sourozencem zemřelého a současně v době jeho smrti s ním žily v domácnosti; tak osobám, kterým zemřelý poskytoval nebo byl povinen poskytovat výživu. Podstata sporu v nyní projednávané věci přitom spočívá v posouzení, zda je žalobkyni možné považovat za rodiče oběti, anebo, není-li to možné, zda oběť žalobkyni poskytovala výživu. Pouze tehdy by totiž žalobkyni bylo možné považovat za osobu oprávněnou k poskytnutí peněžité pomoci. Soud dodává, že ve věci není sporu o tom, že žalobkyně byla pěstounkou oběti, jakož ani o tom, že oběť byla v době své smrti zletilá a před svou smrtí s žalobkyní sdílela společnou domácnost.
17. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda je žalobkyni možné považovat za matku oběti, tedy za jejího rodiče. Soud připomíná, že první skupinu oprávněných žadatelů podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů tvoří vyjmenování pozůstalí za předpokladu, že v době smrti oběti s ní žili v domácnosti. Těmito výslovně zákonem vyjmenovanými pozůstalými jsou rodič, manžel, registrovaný partner, dítě a sourozenec. Zákon o obětech trestných činů tedy nezakládá právo na peněžitou pomoc všem pozůstalým, ale jen těm, kteří jsou v předmětném ustanovení výslovně vypočtení. Okruh pozůstalých s právem na peněžitou pomoc je přitom vymezen odlišně od pozůstalých, kterým zákon o obětech trestných činů přiznává status oběti v širším smyslu. Podle § 2 odst. 3 zákona o obětech trestných činů se totiž za oběti považují i ti, kteří utrpěli v důsledku smrti oběti trestného činu újmu, a jedná se přitom o její příbuzné v pokolení přímém, sourozence, osvojence, osvojitele, manžele nebo registrovaného partnera, druhu nebo osobu, které oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu. Soud uvádí, že ani z důvodové zprávy k zákonu o obětech trestných činů nevyplývá, že by zákonodárce měl na mysli v souvislosti s peněžitou pomocí širší okruh pozůstalých osob, než ty výslovně vyjmenované v § 24 odst. 1 písm. c). Důvodová zpráva totiž zmiňuje toliko rozšíření okruhu oprávněných uživatelů (§ 24) spočívající v tom, že právo na peněžitou pomoc má podle zákona o obětech trestných činů i oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, které vznikla nemajetková újma; to se však vztahuje k § 24 odst. 1 písm. d) a je pro posouzení této věci zcela nepodstatné. Z uvedeného je tudíž zřejmé, že výčet osob v § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů je taxativní a (záměrně) relativně úzký. Z výše uvedeného pak jednoznačně vyplývá, že právo na peněžitou pomoc se nepřiznává nejen pěstounům, nýbrž například i rodičům, jejichž zemřelé dítě s nimi nežilo ve společné domácnosti, nebo prarodičům a vnukům. Ani v jednom případě se přitom zjevně nejedná o opominutí zákonodárce. Nad to jazykové znění citovaného zákonného ustanovení je určité, jednoznačné, zcela srozumitelné a neumožňuje tak odlišný výklad. Soud proto shrnuje, že nespatřuje žádný zákonem aprobovaný důvod, pro který by měl být v § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů taxativní výčet žadatelů o předmětnou peněžitou pomoc vykládán v dané věci extenzivně.
18. Soud dodává, že pěstounská péče je formou péče o dítě. Podle § 958 odst. 1 občanského zákoníku „*nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstounovi.*“ Podle důvodové zprávy k § 958 občanského zákoníku je

pěstounská péče soukromoprávním institutem náhradní rodinné péče, jehož účelem je zejména výkon osobní péče o dítě osobou odlišnou od rodiče nebo od poručníka, jestliže tato péče nemůže být z objektivních nebo subjektivních důvodů vykonávána rodiči. Účelem pěstounské péče přitom není přijetí cizího dítěte za své tak, jak je tomu v případě osvojení, kdy dochází ke změně statusu dítěte. Jelikož účelem pěstounské péče není vytvořit takový poměr, jaký vzniká osvojením, resp. pěstounská péče nezakládá stejný vztah mezi pěstounem a dítětem jako mezi rodiči a dětmi, rodičům zpravidla zůstávají zachovány povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti (§ 960 občanského zákoníku). Stejně tak podle § 961 občanského zákoníku nezaniká vyživovací povinnost rodičů k dětem svěřeným do pěstounské péče. Podle § 970 občanského zákoníku pak pěstounská péče zaniká nejpozději, nabude-li dítě plné svéprávnosti, jinak jeho zletilostí.

19. Soud má vzhledem k uvedenému ve shodě s žalovaným za to, že žalobkyni není možné považovat za rodiče oběti podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů. Soud nepopírá, že se žalobkyně mohla jako matka oběti cítit a vnitřně se za ni považovat; jakož ani to, že žalobkyně mohla smrt oběti a její následky pociťovat jako kdyby její matkou skutečně byla. Zákon o obětech trestných činů však zcela jednoznačně stanovil konkrétní okruh osob, které mají jako pozůstalé osoby právo na peněžitou pomoc. Přičemž podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů má právo na peněžitou pomoc pozůstalý rodič, manžel, registrovaný partner, dítě nebo sourozenec, pokud současně v době smrti oběti s ní žil v domácnosti. Jedná se o kritéria objektivní, na která nemá vliv kvalita vztahu mezi pozůstalým žadatelem o peněžitou pomoc a zemřelou obětí či subjektivní přesvědčení žadatele o tom, že jednou z těchto osob je. Soud uvádí, že žalobkyně tato kritéria zcela očividně nesplňuje, když byla pěstounkou a nikoliv rodičem oběti. Sama žalobkyně přitom nesporně, že do zákonem vypočteného okruhu osob nespadá. Proto se do něj snaží zařadit prostřednictvím extenzivního výkladu pojmu „rodič“, když sama sebe definuje jako rodiče v širším smyslu – byť není biologickým rodičem, s ohledem na kvalitu vztahu se jím cítí být. Jak již bylo vyloženo shora, pěstounskou péči nelze považovat za „rodičovství“; není to ani jejím smyslem. Skutečnost, že žalobkyně je přesvědčena, že s obětí měly vztah jako matka a dcera, na tomto ničeho nemění; takový vztah by se konečně mohl rozvinout i např. mezi babičkou a vnučkou. Podstatné je toliko to, že zákon o obětech trestných činů určitým způsobem stanoví okruh oprávněných osob a pěstouny mezi ně neřadí. Jakkoliv může žalobkyně tento okruh považovat za příliš úzký či takto nastavená kritéria za nespravedlivá, nemění to nic na skutečnosti, že žalovaný postupoval zcela v souladu se zákonem, dospěl-li k závěru, že pojmy „rodič“ a „pěstoun“ jsou odlišné a nelze je zaměňovat. Zákon žalovanému na žádném místě neukládá, aby v každém jednotlivém případě hodnotil faktické vztahy mezi žadatelem o peněžitou pomoc a obětí a podle jejich intenzity je pak podřadil pod odpovídající zákonem stanovenou oprávněnou osobu, jak požaduje žalobkyně. Soud proto uzavírá, že žalovaný nepochybil, pokud žalobkyni nepovažoval za rodiče oběti tak, jak vyžaduje § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů. Na tomto místě soud považuje za vhodné zdůraznit, že považuje výkon pěstounské péče za vysoce záslužnou a náročnou činnost a nepochybuje o tom, že v některých případech mezi pěstounem a svěřeným dítětem vznikne citový vztah, a to i hlubší a kvalitnější než mezi biologickým rodičem a dítětem. Soud nemá v úmyslu nikterak znevažovat či zpochybňovat bolestnou ztrátu žalobkyně; nicméně posuzování intenzity a kvality vztahu žalobkyně a oběti je v dané věci irelevantní a nemá na rozhodnutí ve věci žádný vliv.

20. Dále žalobkyně v žalobě namítala, že žalovaný nesprávně posoudil poskytování výživy žalobkyni obětí, čímž se nestala oprávněnou žadatelkou ani v druhém možném případě stanoveném v § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů. Soud předně upozorňuje, že u této druhé skupiny oprávněných žadatelů podle § 24 odst. 1 písm. c) zákona o obětech trestných činů lze rozlišovat dvě na sobě nezávislé situace. Právo na peněžitou pomoc totiž mají pozůstalí, pokud jim zemřelý výživu fakticky poskytoval, anebo byl výživu povinen poskytovat. Pro kladné rozhodnutí o žádosti postačí prokázání pouze jedné z těchto skutečností. Jedná se tedy o dvě samostatné kategorie, kterými se žalovaný při rozhodování o žádosti musí (v závislosti na tvrzení a důkazy žadatele) zabývat. Zároveň platí, že jednotlivé druhy povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného se řídí příslušnými ustanoveními občanského zákoníku, jak vyplývá z § 37 zákona o obětech trestných činů.
21. Žalobkyně v žádosti uvedla, že oběť měla vůči ní a jejímu manželovi vyživovací povinnost podle § 910 občanského zákoníku, tedy vyživovací povinnost, jakou mají děti k rodičům. V žalobě se k tomuto již nevyjadřovala, soud proto jen stručně konstatuje, že oběť takovou vyživovací povinnost vůči žalobkyni ze zákona neměla. Soud již výše vyložil, že žalobkyni nelze považovat za rodiče oběti, tudíž zde nelze dovodit ani vyživovací povinnost rodičů a dětí podle občanského zákoníku. Pokud tedy oběť žalobkyni finančně přispívala, činila tak ze své vlastní vůle; rozhodně se však nejednalo o zákonem jí stanovenou vyživovací povinnost.
22. Ohledně faktického poskytování výživy, žalobkyně uvedla, že vzhledem k její finanční situaci je i úhrada elektřiny a zaplacení nákupu velkou pomocí a příspěvkem na výživu. Vysvětlila, že oběť vypomáhala faktickými úhradami, což se při čistém měsíčním příjmu žalobkyně ve výši 6 964 Kč v rozpočtu domácnosti projevilo. Rovněž v žádosti žalobkyně uvedla, že vzhledem k nízkým příjmům jejím a jejího manžela jim oběť podle svých možností finančně vypomáhala a přispívala na domácnost.
23. Soud v této souvislosti poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu. Například v rozsudku ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 26 Cdo 507/2006, Nejvyšší soud uvedl, že „*stálá soudní praxe nezaznamenala odklon od názoru, že společnou domácnost vedou ti, kteří spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, že soužití se považuje za trvalé, jsou-li zde objektivně zjištělné okolnosti, které svědčí o úmyslu vést takové společenství trvale, nikoliv jen na přechodnou dobu, a že společné uhrazování nákladů na životní potřeby lze charakterizovat jako hospodářské soužití, při němž osoby společně hospodaří se svými příjmy, nejsou přesně oddělovány finanční prostředky a nerozlišuje se, kterých věcí v domácnosti smějí tyto osoby užívat (...). Společná domácnost je tedy spotřební společenství vyznačující se trvalostí soužití a sdružením alespoň části společných prostředků.*“ Podstatou společné domácnosti je tedy trvalé soužití dvou nebo více fyzických osob ve spotřebním společenství, v němž jednotliví členové přispívají dle svých možností k úhradě nákladů i k obstarávání společných potřeb.
24. Soud se ztotožnil se žalovaným, že přispívání na chod společné domácnosti nelze považovat za poskytování výživy. Je naopak zcela logické, že oběť, žila-li s žalobkyní v jedné domácnosti, přispívala na úhradu nákladů a obstarávání společných potřeb této domácnosti či různým způsobem pomáhala s domácími pracemi. Bylo by naopak poněkud zvláštní, pokud by se oběť na zajištění chodu domácnosti žádným způsobem nepodílela. Pokud totiž oběť s žalobkyní domácnost skutečně sdílela, dá se předpokládat, že z uhrazené elektřiny či společného nákupu měla taktéž užitek. Soud nevidí důvod, proč by veškeré náklady společné domácnosti měla nést žalobkyně, popř. žalobkyně a její manžel,

bez přispění oběti. Soud zároveň zdůrazňuje, že žalobkyně v řízení o žádosti nespecifikovala výši příspěvku na výživu, jenž jí měla být obětí poskytována, a ani své tvrzení o tom, že jí byla obětí výživa poskytována, neprokazovala a neučinila tak ani v průběhu řízení před soudem. Žalobkyně pouze tvrdila, že jí tato výživa byla poskytována, avšak svá tvrzení dokládala jen poukazem na své nízké příjmy. Z pouhé skutečnosti, že se žalobkyně nachází v nepříznivé finanční situaci, ovšem nelze žádným způsobem dospět k závěru, že jí byla obětí poskytována výživa. Soud tedy neshledal námitku nesprávného posouzení poskytování výživy žalobkyni obětí žalovaným důvodnou.

25. Soud dodává, že žalobkyně v řízení o žádosti doložila své čestné prohlášení a čestné prohlášení svého manžela, která se týkala jejich vztahu s obětí a výpomoci oběti oběma manželům. Soud v této souvislosti pro úplnost uvádí, že institut čestného prohlášení má z podstaty věci velmi nízkou vypovídající hodnotu, která se odráží i v přísných podmínkách jeho využití, neboť dle § 53 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění rozhodném, jím lze nahradit předložení listiny pouze v případech a za podmínek stanovených zvláštním zákonem. Pokud jde o žádost o poskytnutí peněžité pomoci, lze podle § 31 odst. 2 zákona o obětech trestných činů čestným prohlášením nahradit toliko doklady o majetkových poměrech podle odst. 1 písm. c) tohoto ustanovení.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

26. Lze tak uzavřít, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a judikaturou soudů, soud ve správním řízení neshledal ani procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí, proto soud nedůvodnou žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
27. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 7 s. ř. s., neboť žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovanému správnímu orgánu, který měl v řízení úspěch, důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly. Přestože žalovaný požadoval náhradu účelně vynaložených nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., soud ji nepřiznal, neboť dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, čj. 6 As 135/2015 – 79, ve správním soudnictví nelze aplikovat § 151 odst. 3 o. s. ř. a taktéž nejsou na správní řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13 (č. 275/2014 Sb.). Soud v této souvislosti poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, čj. 7 Afs 11/2014 – 47, v němž bylo konstatováno, že rovnost účastníků řízení podle § 36 odst. 1 s. ř. s. není nikterak narušena, pokud žalovanému správnímu orgánu není v soudním řízení správním, ve kterém měl plný úspěch, přiznána paušální náhrada nákladů řízení. Soud upozorňuje, že Nejvyšší správní soud zastává názor, že pokud ve správním řízení vystupuje jako účastník správní orgán v oboru své působnosti, není v zásadě důvodně vynaloženým nákladem, ani pokud se nechá v takovém řízení zastoupit. Povinnost správního orgánu jím vydané rozhodnutí hájit na soudě proti správní žalobě, totiž představuje samozřejmou součást povinností plynoucích z běžné správní agendy. Tedy s ohledem na judikaturu správních soudů žalovanému by nemohla být přiznána paušální náhrada nákladů, ani pokud by byl zastoupen advokátem, natož v případě, kdy zastoupen není.
28. O odměně ustanovené právní zástupkyně žalobkyně soud rozhodl ve výroku III. tohoto rozhodnutí dle § 35 odst. 10 s. ř. s., podle kterého byl-li ustanoven účastníku zástupcem advokát, platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování, popř. daň z přidané hodnoty,

stát. Odměna ve výši 8 228 Kč sestává ze dvou úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení; podání žaloby), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b), d), g) cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 2 x 3 100 Kč, dvě paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 2 x 300 Kč, a DPH. Soud konstatuje, že právní zástupkyni žalobkyně nepřiznal náhradu nákladů řízení za repliku, neboť v ní byly pouze stručně zopakovány již v žalobě uplatněné žalobní námitky.

29. Zároveň soud výrokem pod bodem IV. tohoto rozhodnutí vyzval právní zástupkyni žalobkyně k poskytnutí součinnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. února 2021

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. K.